

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I	
Z historii edukacji wczesnoszkolnej	15
1.1. Edukacja wczesnoszkolna w starożytności	15
1.2. Kształcenie początkowe w średniowieczu	19
1.3. Nauczanie początkowe w okresie renesansu	22
1.4. Edukacja wczesnoszkolna w okresie reformacji	23
1.5. Kształcenie początkowe w okresie oświecenia	26
1.6. Kształcenie początkowe w czasach nowożytnych	29
Rozdział II	
Zmiany w edukacji wczesnoszkolnej	35
2.1. Edukacja wczesnoszkolna w wybranych Raportach Komitetu Ekspertów do roku 1998	35
2.2. Integracja w edukacji wczesnoszkolnej – ewolucja, pojęcie, istota	45
2.3. Zreformowana edukacja wczesnoszkolna	74
2.4. Edukacja wczesnoszkolna jako pierwszy etap edukacyjny – specyfika, funkcje i zadania	88
Rozdział III	
Pedagogika wczesnoszkolna – podstawowe założenia	97
3.1. Pedagogika wczesnoszkolna – pojęcie, istota, struktura	97
3.2. Przeobrażenia paradygmatyczne w pedagogice wczesnoszkolnej	102
3.3. Współczesne tendencje w edukacji wczesnoszkolnej	137

Rozdział IV

Organizacja i planowanie pracy edukacyjnej nauczyciela w klasach I-III – wymagania, jakość, egzemplifikacja w praktyce	143
4.1. Podstawa programowa jako dokument regulujący pracę edukacyjną w szkole	143
4.2. Organizacja zajęć zintegrowanych w edukacji wczesnoszkolnej	187
4.3. Programy autorskie w edukacji wczesnoszkolnej	193
4.4. Planowanie pracy edukacyjnej – pojęcie, uwarunkowania prakseologiczne, cechy planu	206
4.4.1. Szkolny plan nauczania	211
4.4.2. Rodzaje planów pracy edukacyjnej nauczyciela	214
4.4.3. Roczny plan pracy edukacyjnej	232
4.4.4. Okresowy plan pracy edukacyjnej	234
4.5. Konstruowanie scenariuszy zajęć zintegrowanych w klasach I-III	235
4.5.1. Metodyczny tok postępowania nauczyciela przy projektowaniu scenariusza zajęć zintegrowanych	245
4.5.2. Przykłady autorskich scenariuszy zajęć zintegrowanych dla klasy I, II, III	252

Rozdział V

Metodyczne aspekty realizacji koncepcji kształcenia zintegrowanego w klasach I-III	297
5.1. Cele edukacyjne	297
5.2. Zasady pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi	318
5.2.1. Zasada pogłębowości	322
5.2.2. Zasada wzajemnej komunikacji i dialogu	326
5.2.3. Zasada partnerstwa edukacyjnego	331
5.2.4. Zasada stymulacji i wielointeligentnego funkcjonowania ucznia w procesie edukacyjnym	337
5.2.5. Zasada prakseologiczna	341
5.2.6. Zasada samodzielności	346
5.2.7. Zasada indywidualizacji	351
5.2.8. Zasada socjalizacji	355
5.2.9. Zasada stopniowania trudności	359
5.2.10. Zasada systematyczności	361
5.2.11. Zasada operatywności wiedzy	363
5.2.12. Zasada wiązania teorii z praktyką	366
5.3. Metody wspierające aktywność uczniów w klasach I-III	369

5.3.1. Metody słowne	376
5.3.2. Metody oglądowe	379
5.3.3. Metody twórcze inspirujące uczniów do działań edukacyjnych	382
5.3.4. Charakterystyka wybranych metod twórczych, inspirujących do działań uczniów oraz tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	389
5.4. Formy organizacyjne pracy uczniów	411
5.4.1. Zajęcia pozalekcyjne	421
5.4.2. Zajęcia pozaszkolne	426
5.4.3. Uroczystości i imprezy szkolne	430
5.4.5. Współpraca szkoły z rodzicami i środowiskiem lokalnym	434
5.5. Środki dydaktyczne wspomagające proces edukacyjny	449
5.5.1. Środki wzrokowe	451
5.5.2. Środki słuchowe	454
5.5.3. Środki wzrokowo-słuchowe	456
5.5.4. Charakterystyka innych wybranych multimediiów	463
5.6. System oceniania	481
Rozdział VI	
Aspekty pedagogiki alternatywnej w edukacji wczesnoszkolnej	487
6.1. Szkoła dla życia przez życie Owidiusza Decroly'ego	487
6.2. Metoda Winnetki Carletona W. Washburne'a	493
6.3. Nowoczesna szkoła technik Celestyna Freineta	498
6.4. Plan jenajski Petera Petersena	502
6.5. Summerhill – szkoła swobodnego wychowania Aleksandra S. Neilla	505
6.6. Szkoła typu Waldorf Rudolfa Steinera	513
6.7. Plan daltoński Helen Parkhurst	530
6.8. Koncepcja pedagogiczna Marii Montessori	534
Rozdział VII	
Współczesny nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej	563
7.1. Specyfika zawodu nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej	563
7.2. Zadania i funkcje nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej	565
7.3. Kompetencje nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej	568
7.4. Osobowość nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej	573
Zakończenie	579
Bibliografia	581